

Reactie van Buma/Stemra:

1. Hoe kijkt u aan tegen het voorstel om op Europees niveau te voorzien in minimumregels voor transparantie en governance voor alle cbo's?

Het is een goed voornemen van de Europese Commissie om voorschriften te maken ten aanzien van een aantal beheersaspecten van Collectieve Beheersorganisaties (hierna: CBO's). Transparantie en governance zijn belangrijk voor rechthebbenden en de CBO's zelf die er immers zijn voor de door hen vertegenwoordigde rechthebbenden. Dat dit thans op Europees niveau gebeurt, is evenzeer van belang. Buma/Stemra wil echter benadrukken dat, nu het de taak van CBO's is de belangen van hun leden en aangeslotenen te behartigen en een bijdrage te leveren aan het behoud van culturele diversiteit, regulering niet tot overkill moet leiden. Er zal specifiek naar bepalingen moeten worden gekeken of zijn doelmatig, praktisch, nodig en/of mogelijk zijn of niet al een op een andere wijze ondervangen.

Het voorstel voor de Richtlijn behelst minimum harmonisatie. De vraag is hoe de EC erop toeziet dat de omzettingen in de lidstaten voor de beoogde uniformiteit zorgt. Deze harmonisatie is belangrijk met name gelet op de te verwachten toename van gedetailleerde geld- en informatiestromen (compatibele gegevensverwerking) tussen CBO's onderling, tussen CBO's en rechthebbenden en tussen CBO's toezichthouders en de EC.

Als concurrentie tussen CBO's de praktijk zal worden dan is het voor de concurrentiepositie van Nederlandse CBO's van belang dat een 'level playing field' ontstaat.

Is de mate van detail van de Richtlijn op sommige punten contraproductief aan de doelstellingen? Zou een bepaalde flexibiliteit voor CBO's moeten worden ingebouwd door meer te werken met doelregulering? Desgewenst zijn wij graag bereid concretere punten aan te leveren. De concept tekst van de Wet Toezicht is in een aantal opzichten strenger dan dit voorstel voor de Richtlijn. Er moet voor worden gewaakt dat de combinatie van een Richtlijn en de Wet Toezicht niet leidt tot verlaging van de concurrentiepositie van de Nederlandse CBO's op de Europese markt. De Nederlandse overheid zou met het zelf stellen van criteria en het beoordelen van het voorstel voor de richtlijn de economische gevolgen (voor het auteursrechtelijk klimaat) in Nederland in de gaten moeten houden. (Bescherming van) auteursrecht is een belangrijke economische factor in Nederland en dat zou in onze ogen zwaar moeten wegen in het wetgevingsproces.

2. Vindt u dat het voorstel voldoende waarborgen voor gebruikers en rechthebbenden bevat?

Het gaat ons inziens niet zozeer om de hoeveelheid waarborgen voor gebruikers en rechthebbenden maar het gaat er ook om hoe deze zich tot elkaar verhouden.

Omdat titel II ziet op alle CBO's in alle soorten en maten in Europa die op verschillende wijzen hun rechten verkrijgen, spreekt het voorstel voor de richtlijn over "authorise". Voor Buma/Stemra en haar zusterorganisaties is van belang dat zij, zoals nu het geval is, de mandaten van rechthebbenden die ze krijgen, verkrijgen via een exclusieve overdracht. De Richtlijn heeft (mede) ten doel multi-territoriale licensering voor online repertoire te vergemakkelijken. De Richtlijn schrijft daarom voor aan CBO's hoe repertoire beheerd moet worden. Tegelijkertijd biedt de Richtlijn auteurs de mogelijkheid soorten werken (bv literair, fotografie en muziek) en rechten of rechtencategorieen te (laten) beheren zoals zij wensen. Dat laatste kan versplintering van repertoire tot gevolg hebben. Een dergelijke versplintering van repertoire bevordert ook voor gebruikers niet de duidelijkheid en is contraproductief aan de doelstelling.

De vraag is natuurlijk vervolgens hoe de vorm van flexibiliteit van rechtenbeheer in de praktijk wordt ingevuld en gaat uitpakken. Wat is de scope van de mogelijkheden van beheer en het terugtrekken van rechten of rechtencategorieen en werken? In elk geval, en dat heeft

de Europese Commissie ons aangegeven, zal het voor wat betreft CBO's op het gebied van muziekauteursrecht ongeveer gelijk (kunnen) zijn aan de bestaande op jurisprudentie van het Europese Hof gebaseerde zogenoemde "GEMA categorieën". Er is, aldus de Europese Commissie, niet iets anders mee bedoeld. Online licenties is bijvoorbeeld een dergelijke categorie. Dergelijke mogelijkheden tot opsplitsing van exploitaties moeten ook eenduidig door de CBO's getroffen "categorieën" zijn om een en ander werkbaar (in systemen, t.b.v. licenties en repareren) te houden. Het is belangrijk dat aan te geven. Weliswaar staat er in de overwegingen van de richtlijn (9) dat de rechtenbeheerder dergelijke rechten of rechtencategorieën al moet beheren, maar op een of andere wijze zal de opsplitsing tussen CBO's in Europa ook met elkaar moeten worden afgestemd.

In dit kader zij ook opgemerkt dat het voorstel voor een richtlijn louter verplichtingen kent voor CBO's t.o.v. gebruikers en op geen enkele wijze andersom. De Europese Commissie had er bijvoorbeeld ook voor kunnen kiezen (nu de gebruikers waarom het gaat in de praktijk vaak machtiger zijn dan een CBO) om niet alleen op te nemen dat gegevens van de gebruiker in een andere norm dan de gebruikte standaarden mogen worden geweigerd, maar bijvoorbeeld ook dat gebruikers dienen te voldoen aan bepaalde termijnen en dat er tijdens mogelijke procedures voorzieningen voor betalingen dienen te worden gemaakt. Eventuele geschillen over distributie mogen niet leiden tot het uitblijven van betaling aan de zijde van de gebruiker.

Tenslotte is Buma/Stemra van mening dat het voorstel voor een richtlijn voor de rechthebbenden vele waarborgen kent. Daar kunnen wij ons – als vanzelf – in beginsel in vinden. Een groot aantal waarborgen kent Buma/Stemra ook al; een aantal elementen zijn in onze ogen wel vergaand of te gedetailleerd. Op artikelsgewijs niveau wisselen wij hier graag met u over van gedachten. Het valt op dat de Europese Commissie (onder voorwaarden) kan instemmen met het beleggen van inkomsten (artikel 10).

3. Wat vindt u van de keuzevrijheid voor rechthebbenden? Wat verwacht u in de praktijk?

De keuzevrijheid is ruim en kan grote impact kunnen hebben op het collectief beheer. Hiervoor hebben wij het spanningsveld al nader aangegeven.

De positie van rechthebbenden verbetert naar wij mogen aannemen door het voorstel voor de richtlijn. Rechthebbenden (uitgevers en auteurs) krijgen voldoende mogelijkheden om zelf keuzes te maken hoe zij hun repertoire willen (laten) beheren. Tevens zullen zij zich kunnen beroepen op nieuwe aan CBO's gestelde voorschriften. In dat kader kunnen bijvoorbeeld worden genoemd de informatieverstrekking naar de rechthebbenden of de termijnen die gelden voor de repartitie van gelden. De Europese Commissie schrijft voor op welke wijze CBO's moeten worden bestuurd, welke informatie met de buitenwereld moet worden gedeeld en welke procedures moeten zijn geïmplementeerd. Buma/Stemra ziet het belang van deze Europese kwaliteitsstandaard voor CBO's.

Flexibel beheer heeft ook impact op de overige rechthebbenden. Immers, naar mate voor bepaalde exploitaties het populaire 'mainstream' repertoire uitgezonderd kan worden van collectief beheer zal het beheer van het minder bekende niche repertoire en/of voor andere exploitaties relatief duurder worden. Dat komt omdat de beheerskosten door een kleiner repertoire en/of minder exploitaties (minder opbrengsten) opgebracht moet worden. Ook daarom is van belang dat de CBO's zelf de categorieën kunnen bepalen omdat zij dit het beste, rekening houdend met de belangen van de rechthebbenden, kunnen inschatten.

4. Titel III (Multiterritoriaal licentiëren)

Wat vindt u van de gekozen insteek?

De Richtlijn heeft (mede) ten doel multi-territoriale licensering voor online repertoire te vergemakkelijken. De Richtlijn schrijft daarom voor aan CBO's hoe repertoire beheerd moet worden. Tegelijkertijd biedt de Richtlijn auteurs zoals gezegd de mogelijkheid categorieën van werken en soorten exploitaties opgesplitst te (laten) beheren. Dat laatste kan versplintering van repertoire tot gevolg hebben (met onder meer als gevolg een verzwakte onderhandelingspositie van een CBO). Een dergelijke versplintering van repertoire, waardoor niet meer (voldoende) kenbaar zal zijn wie welk repertoire beheert, bevordert ook voor gebruikers niet de duidelijkheid en is contraproductief aan de doelstelling om voor gebruikers een 'one stop shop' te creëren. Voor gebruikers zou de versplintering een verslechtering kunnen betekenen ten opzichte van de huidige situatie. Daarbij komt natuurlijk dat het Anglo Amerikaanse repertoire dat ten behoeve van online exploitatie ten gevolge van de Aanbeveling uit 2005 (2005/737/EC) niet door CBO's wordt beheerd, maar door de muziekuitgevers zelf, op dezelfde wijze als nu beheerd blijft. Uitgevers vallen immers niet onder de Richtlijn. Het huidige systeem zou dus volgens het huidige voorstel slechts deels worden gereguleerd door de Europese Commissie.

De bedoeling van de Europese Commissie is dat CBO's voor muziekauteursrecht om rechthebbenden gaan concurreren. De vraag is of dat de Nederlandse rechthebbende, het Nederlandse cultuuro goed en de Nederlandse economie ten goede komt. Te verwachten valt dat de CBO's die kunnen voldoen aan de strenge eisen voor multi territoriaal online licenseren (ten aanzien waarvan de wijze waarop dat moet plaatsvinden overigens per land nader moeten worden uitgewerkt, hetgeen weer tot ongelijkheid kan leiden) een machtige positie zullen verkrijgen in Europa. Het is de vraag hoe dan de relatie zal zijn met de CBO's die niet (kunnen of willen) voldoen aan de voorschriften van Titel III.

CBO's kunnen met de zgn. 'tag on' andere CBO's vragen om hun repertoire te beheren voor wat betreft online multi-territoriale licensering. Dit impliceert samenwerking op verschillende fronten. Tegelijkertijd stuurt de Richtlijn zoals gezegd op onderlinge concurrentie tussen CBO's. De Richtlijn lijkt daarmee op twee gedachten te hinken: samenwerken en concurreren tegelijk.

De keuze moet worden gemaakt tussen samenwerking of concurrentie. Eén loket voor de gebruikers zou nog mogelijk zijn maar dan moet duidelijk worden hoe dat loket zich verhoudt tot de beoogde concurrentie en de mogelijkheden voor rechthebbenden om voor online exploitatie repertoire te onttrekken aan CBO's. Het is van belang voor de collectiviteit en de rechthebbenden dat zo veel mogelijk wereldwijd repertoire gelicenseerd kan blijven worden. Het "outcarven" van grote delen daarvan is nadelig voor de collectiviteit, gebruikers en auteurs.

Overigens lijkt in het voorstel voor de richtlijn concurrentie het in titel III van samenwerking te hebben gewonnen. Immers; een CBO krijgt pas een zogenoemde "tag on" verplichting als hij bereid is het repertoire van één CBO te vervoeren. Maar waarom zou hij? Het is ingewikkeld en kostbaar terwijl de rechthebbenden (zeker degenen die er op het gebied van gebruik online er toe doen) zich na een jaar toch rechtstreeks bij haar kunnen/zullen (moeten) aansluiten met alle gevolgen voor de kleinere CBO's (lees in NL Buma/Stemra) van dien. De richtlijn geeft geen enkele stimulans om een "tag on" systeem in het leven te roepen.

Buma/Stemra vindt dit niet juist. Ten behoeve van de Nederlandse rechthebbende zou samenwerking moeten prevaleren met een zogenoemde "must carry in" en "must carry out" verplichting. Wij zijn graag bereid dit principe, namelijk de verplichting om van het begin af aan een verzoek van een CBO om haar repertoire mee te licentieren te moeten honoreren en de verplichting om dat repertoire vervolgens mee te nemen in de licentie, nader toe te lichten. De Europese Commissie heeft ook een van de grootste problemen van het multi territoriaal online (moeten) licenseren en distribueren niet onderkend en dat is de capaciteit. In het voorstel voor de richtlijn staan de op het eerste gezicht logische eisen dat een CBO –

samengevat- juist en tijdig op doelmatige en transparante wijze elektronisch al het repertoire moet kunnen identificeren, alles moet kunnen factureren en moet kunnen distribueren. Een en ander op detailniveau. Het repertoire waar het om gaat is gigantisch en het gebruik daarvan nog meer (waarvan grote gedeelten ziet op weinig gebruik, de zogenoemde “longtail” waar de richtlijn geen oplossingen voor geeft). De CBO moet dit doen voor alle landen in Europa. Anders dan in de offline wereld gaat het bij online niet om 1 programma dat door miljoenen wordt bekeken maar gaat het bij één aanbieder al om miljoenen werken die door miljoenen per minuut worden gebruikt. Neem daarbij dat het aantal aanbieders alleen maar zal toenemen, dan wordt het capaciteitsprobleem (hopelijk) duidelijk. De Europese Commissie biedt in dat kader ook geen tussenoplossing voor CBO's die voor een paar landen licenties wensen te verlenen. Het is alles (multi territoriaal licenseren) of niet.

De Europese Commissie heeft op haar manier wel geprobeerd ervoor te zorgen dat het systeem voor multi territoriaal licentieren niet ten koste zal gaan van de culturele diversiteit in het Europese muziekaanbod. Om die reden heeft de Europese Commissie waarborgen in de richtlijn ingebouwd ter bescherming van de kleinere CBO's. De kleinere CBO's worden bijvoorbeeld uitgezonderd van bepaalde eisen ten aanzien van transparantie en verslaglegging. Mocht er een “tag on” zijn dan moet de licentierende CBO niet-discriminerende voorwaarden hanteren voor repertoire van zijn eigen rechthebbenden en dat van zusters. Maar wat houdt dat in? Het repertoire van zusters wordt wel “duurder” door de redelijke winstmarge en er is geen “must carry out”.

Ook geeft de Europese Commissie CBO's de mogelijkheid om te voldoen aan de strenge eisen voor multi territoriale licentiering (en een ook wel genoemd “paspoort” te verkrijgen) zonder zelf de aanzienlijke investeringen in IT systemen te hoeven plegen. CBO's mogen namelijk de diensten die betrekking hebben op het multi territoriaal licenseren, ‘outsourcen’. Dit komt de relatief kleinere CBO's, die (nog) niet zodanig hebben geïnvesteerd in IT systemen dat zij de gigantische hoeveelheid data met betrekking tot streaming en downloaden van gebruikers kunnen verwerken, ten goede en daarmee vanzelfsprekend de rechthebbende(n). Het zou onzin zijn om voor miljoenen dezelfde systemen te ontwikkelen. Hoewel een goede stap, is de vraag niettemin hoe een en ander in de praktijk zal uitpakken. De enige partijen die immers om toegang tot dergelijke systemen te kunnen vragen zijn de andere (grotere) CBO's. Kunnen zij toegang weigeren en zo ja, onder welke voorwaarden?

Ten slotte kan worden genoemd dat op het licentieren van omroepen, voor wat betreft de online uitzending van radio- en televisieprogramma's, de voorschriften voor multi territoriaal licenseren van titel III, niet van toepassing zijn. Het licenseren van omroepen voor het uitzenden van online radio- en televisieprogramma's, tegelijk met of na de initiële uitzending, kan derhalve plaatsvinden in het met de omroep te sluiten contract voor verveelvoudiging en openbaarmaking offline van de omroepsignalen. Dat is zowel gunstig voor de (nationale) rechthebbenden en hun CBO als de omroepen die op deze wijze een one-stop-shop kunnen krijgen (er vanuit gaande dat, zoals tot op heden het geval is, ook het Anglo Amerikaanse repertoire van de muziekuitgevers eveneens kan worden meegelicenceerd in de zogenoemde blanket license die omroepen offline krijgen, nu zowel offline als online hetzelfde repertoire wordt gebruikt).

Vraag 5

Ziet u aanleiding om naburige rechten ook onder het voorstel te laten vallen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet? Kent u voorbeelden van problemen bij de inning van naburige rechten?

N.V.T.

6. Welke gevolgen verwacht u voor de praktijk? Denk bijvoorbeeld aan (mogelijke) kostenvoordelen en de gevolgen voor Nederlandse cbo's wanneer de systematiek van paspoort cbo's wordt geïntroduceerd. Zijn dit dezelfde gevolgen als de Commissie aangeeft in haar Impact Assessment ?

Wij verwijzen naar onze hiervoor gegeven antwoorden.

Het risico bestaat voor Nederlandse CBO's die ook nog met het voorstel Wet Toezicht, en de daarmee samenhangende AMvB's worden geconfronteerd, dat de positie van Nederlandse CBO's en daarmee tevens de door hen vertegenwoordigde (Nederlandse) rechthebbenden in het Europese krachtenveld aanmerkelijk zal verslechteren. Dit zal grote gevolgen kunnen hebben voor de culturele diversiteit met cultuurvershraling als mogelijk gevolg. Wanneer online repertoire multi territoriaal door de paspoort houdende CBO's gelicenseerd zal kunnen worden dan is het de vraag of nog op basis van gelijkwaardigheid afspraken gemaakt kunnen worden tussen paspoort houdende CBO's en de niet paspoort houdende CBO's, als eerstgenoemde CBO's al überhaupt bereid zijn een "tag on" verplichting op zich te nemen. De te maken afspraken zijn noodzakelijk om multi territoriaal te kunnen licenseren. Als in deze relatie een 'take it or leave it' situatie kan ontstaan, dan is het de vraag hoe Nederlandse rechthebbenden en gebruikers, en de cultuur als geheel, er beter van wordt. Het is de vraag of de waarborgen als non exclusiviteit en non discriminatie voor het repertoire beheer door de paspoort houdende CBO's voldoende zijn om een evenwichtige muziekmarkt te creëren. Vooralsnog lijkt het daar niet op. Zoals gezegd, maakt het voorstel voor de richtlijn een opmerking over het feit dat de paspoort CBO een "redelijke winst" mag maken. Desgevraagd heeft de Europese Commissie medegedeeld dat dit er alleen instaat om te voorkomen dat men meer dan een redelijk bedrag gaat vragen. Tot op heden kennen de CBO's voor muziekauteursrechten dit systeem evenwel niet. Hun samenwerking is gebaseerd op collectiviteit en solidariteit en alleen een percentage voor daadwerkelijke (administratie)kosten wordt in rekening gebracht. Dit creëert een extra hobbel en geen 'level playing field' tussen CBO's in de concurrentiestrijd om de rechthebbende. Dit nog los van de vraag hoe deze nieuwe situatie zich zal verhouden tot Europese mededing (TFEU). Kortom; voor de gemiddelde Nederlandse rechthebbende aangesloten bij Buma/Stemra zullen zich niet snel kostenvoordelen voordoen ten gevolge van het huidige voorstel voor een richtlijn. Naar onze mening geeft de impact assessment onvoldoende de gevolgen aan voor het faciliteren van twee groepen, rechthebbenden en gebruikers met in beginsel tegengestelde belangen.

7. Hoe verwacht u dat de markt zich ontwikkelt als het richtlijnvoorstel wordt aangenomen?

Met de Europese Commissie onderschrijft Buma/Stemra dat auteursrechten van significant belang zijn voor de economie en de muziekcultuur. Dat Europese regels worden gesteld aangaande bestuur, transparantie en financieel beheer om dat belang te beschermen en een 'level playing field' te creëren in Europa is goed voor rechthebbenden en consumenten. Ten aanzien van de consumenten wordt opgemerkt dat voor wat betreft het legale online aanbod al grote stappen zijn gezet. Ter illustratie wordt aangegeven dat door SEO Economische Onderzoek (hierna: 'SEO') het volgende wordt geconcludeerd: "Tot slot dient te worden opgemerkt dat de digitale markten zeer dynamisch zijn. Dit blijkt onder meer uit de progressie van de muzieksector, waar veel knelpunten die enkele jaren geleden nog actueel waren, inmiddels zijn overwonnen".

Buma/Stemra heeft er al op gewezen dat er aan het voorstel voor een nieuwe richtlijn grote risico's kleven. Wij verwijzen daarvoor ter toelichting naar het voorgaande.

(Slot)conclusie ten aanzien van multi territoriaal rechtenbeheer

Een aantal waarborgen die het voorstel voor de richtlijn ter bescherming van de cultuur geeft, lijken ervoor te zorgen dat de kleinere CBO's die het, mondiaal beschouwd, minder bekende

repertoire vertegenwoordigen, toch een rol kunnen blijven spelen, zowel offline als online. Indien er (daarnaast) echter een echte “must carry in” komt zoals eerder beschreven en een “must carry out” zou worden opgenomen zonder dat de CBO die licenseert dat voor de (kleinere) CBO met opslag van een redelijke winstmarge mag doen, dan zou dat ten goede komen aan alle rechthebbenden en gebruikers. Op die manier zullen CBO’s gaan samenwerken op het gebied van het verstrekken van licenties voor online maar kunnen de CBO’s op nationaal niveau t.b.v. hun andere activiteiten blijven bestaan. Wij verwijzen (weliswaar op kleinere schaal en offline) naar de samenwerking tussen Buma en Sena (met in sommige gevallen Videma en/of de stichting Reprerecht) in SCAN ten aanzien waarvan je in zekere zin hetzelfde kunt zeggen. De samenwerking t.b.v. gebruikers doet geen afbreuk aan de afzonderlijke organisaties en hun rechthebbenden.